

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของ “จอมบึงมาราธอนปี 2563”

อรอนงค์ วิชัยคำ¹ วิภาดา คุณาวิทิตกุล² เพชรสุนีย์ ทังเจริญกุล¹ กุลวดี อภิชาติบุตร¹

อภिरดี นันทศุภวัฒน์¹ สิริลักษณ์ วรรณระพงษ์²

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

²สถาบันจัดการปัญญาภิวัฒน์

*Corresponding author

E-mail address: orn-anong.w@cmu.ac.th

รับบทความ: 28 ธันวาคม 2564

แก้ไขบทความ: 25 พฤษภาคม 2565

ตอบรับบทความ: 17 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลตอบแทนทางสังคมของงานวิ่งจอมบึงมาราธอนปี 2563 โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนคือ การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างแผนที่ผลลัพธ์ การประเมินและให้ค่าผลลัพธ์ การกำหนดผลกระทบ การคำนวณค่า SROI และการจัดทำรายงาน (Davies, Taylor, Ramchandani, & Christy, 2016) อาสาสมัครคือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานวิ่งซึ่งมาจากทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วยกลุ่มผู้จัดงาน 7 คน กลุ่มผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า จำนวน 104 คน อาสาสมัครในชุมชนจำนวน 11 คน หน่วยงานจากภาครัฐและสถาบันการศึกษาจำนวน 15 คน และนักวิ่งจำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน

ผลการวิจัย พบว่าอัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนเท่ากับ 22.54 บาท จากการลงทุน 1 บาท โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5 ผลลัพธ์โดยรวมทั้งหมดเป็นมูลค่า 144,113,735.63 บาท แยกเป็น ผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 18,046,018.05 บาท ด้านสังคม 123,874,561.57 บาท และด้านสิ่งแวดล้อม 2,193,156.00 บาท ผลประโยชน์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมงานวิ่ง ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น ชื่อเสียงของจังหวัดเพิ่มขึ้น และความมั่นใจเพิ่มขึ้น นับว่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่และการท่องเที่ยว มีคุณค่าต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

คำสำคัญ: ผลตอบแทนทางสังคม, กิจกรรมงานวิ่ง, จอมบึงมาราธอนปี 2563

SOCIAL RETRUN ON INVESTMENT OF “CHOMBUENG MARATHON YEAR 2563”

Orn-Anong WichaiKhum¹, Wipada Kunnaviktikul², Petsunee Thungjarealkul¹, Kulwadee
Abhicharttibutra¹, Apiradee Nantsupawat¹, and Siriluk Wannapong²

¹Faculty of Nursing, Chiang Mai University

²Panyapiwat institute of management

*Corresponding author

E-mail address: orn-anong.w@cmu.ac.th

Received: Dec 28, 2021

Revised: May 25, 2022

Accepted: Jun 17, 2022

Abstract

The aim of this study was to assess social return on investment (SROI) of Chombeung Marathon Year 2563 using an analysis process of SROI consists of 6 steps as follows: identifying stakeholders, mapping outcomes, measuring and valuing outcomes, establishing impact, calculating SROI, and writing report (Davies, Taylor, Ramchandani, & Christy, 2016). Participants included stakeholders from the public, the private, and social sectors who were 7 event organizers, 104 accommodation, restaurant, and store operators, 11 community volunteers, 15 persons from public and educational institutions, and 13 runners, resulting in totally 150 participants.

Results revealed that A ratio of social return was 22.54 to 1 Baht invested by using 3.5% discount rate. The total outcomes were 144,113,735.63 Baht dividing into 18,046,018.05 Baht for economic outcome, 123,874,561.57 Baht for social outcome, and 2,193,156.00 Baht for environmental outcome. Social outcomes from running event included increased health, quality of life, province's reputation, and confidence. They are beneficial for people in their communities as well as tourism. They are also concretely valuable for economy, society, and environment.

Keywords: social return on investment, running event, Chombeung Marathon Year 2020

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของ “จอมบึงมาราธอนปี 2563”

SOCIAL RETRUN ON INVESTMENT OF “CHOMBUENG MARATHON YEAR 2563”

บทนำ

การท่องเที่ยวไทยถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ที่ทำรายได้เข้าประเทศไทยเป็นจํานวนมหาศาล (Kasikorn Bank, 2019) ในปี 2562 งานวิจัยชุดโครงการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาแนวทางพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sport destination) และได้พัฒนาชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีศักยภาพ ได้แก่ ศิลปะมวยไทย กีฬาวิ่ง และปั่นจักรยาน (Kunnaviktikul et al., 2021). โดยใช้โมเดลตรรกะ (Logic Model) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ (Kellogg Foundation, 2004.) ความรู้ใหม่ด้านกีฬาสำหรับกีฬามวยไทย ปั่นจักรยาน วิ่ง ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้ารวมถึงทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการลงทุน ได้แก่ สถานการณ์/แนวโน้ม รวมถึงทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีศักยภาพ ในส่วนกระบวนการประกอบด้วยรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมเชิงกีฬาประกอบด้วยระยะก่อนจัดงาน (Pre event) ระหว่างจัดงาน (Event day) และ หลังจัดงาน (Post event) โดยเน้นสิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก ความเป็นเอกลักษณ์ ความเป็นมิตร มาตรฐานการจัดงาน ความพร้อม และการสร้างความประทับใจ กิจกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการจัดกิจกรรม รวมทั้งเกิดผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะยาว ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ประกอบการด้านกีฬา สามารถนำชุดความรู้ใหม่ไปใช้ในการจัดการกิจกรรมกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นและเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ จํานวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมีจํานวนเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อเชิงบวกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยจอมบึงมาราธอนปี 2563 นับเป็นกิจกรรมงานวิ่งที่สำคัญและเป็นงานวิ่งที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งได้รับการยอมรับจากนักวิ่งเพื่อสุขภาพทั่วประเทศ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม “จอมบึงมาราธอนปี 2563” คือ ส่งเสริมการออกกำลังกายให้แก่ประชาชนในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียงอื่นๆ อีกทั้งเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงและจังหวัดราชบุรี โดยมีภาคีเครือข่าย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และหน่วยงานในจังหวัดอีกมากมาย โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเป็นแกนนำในการประสานงาน (Focus group discussion among the event organizers of Chombeung Marathon Year, 2021) การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม เป็นการประเมินมูลค่าผลลัพธ์ทางสังคมทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินให้มีมูลค่าเป็นหน่วยการเงิน โดยใช้การวัดตัวเงินแบบคิดลดและคำนวณเปรียบเทียบมูลค่าทางการเงินของต้นทุนที่ใช้เพื่อดูว่ากิจกรรมนั้นสร้างผลลัพธ์ทางสังคมคิดเป็นจํานวนมูลค่าต่อเงิน 1 บาทที่ลงทุน (Pasripol, 2017).

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเชิงการวิจัยถึงผลลัพธ์ของการดำเนินการชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีศักยภาพ ได้แก่ ศิลปะมวยไทย กีฬาวิ่ง และปั่นจักรยาน ในปัจจุบันยังไม่เด่นชัดในผลที่เกิดขึ้นการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม เป็นการประเมินผลลัพธ์ของโครงการและกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ เนื่องจากมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน ในการศึกษา การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม เป็นการประเมินผลกระทบของกิจกรรม “จอมบึงมาราธอนปี 2563” ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในชุมชน หรือประเทศ และความยั่งยืนของการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลตอบแทนทางสังคมของงานวิ่งจอมบึงมาราธอนปี 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment : SROI) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนคือ การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Identify Stakeholders) การสร้างแผนที่ผลลัพธ์ (Map Outcomes) การประเมินและให้ค่าผลลัพธ์ (Measure and Value Outcomes) การกำหนดผลกระทบ (Establish Impact) การคำนวณค่า SROI (Calculate SROI) และการจัดทำรายงาน (Report) (Davies, Taylor, Ramchandani, & Christy, 2016).

คณะกรรมการจริยธรรม

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทํารายงานวิจัยในมนุษย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 079/2020 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2563

อาสาสมัคร

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งมาจากทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วยกลุ่มผู้จัดงาน 7 คน กลุ่มผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า จำนวน 104 คน อาสาสมัครในชุมชน จำนวน 11 คน หน่วยงานจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา จำนวน 15 คน และนักวิ่ง จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยของกลุ่มอาสาสมัครคือ 1) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม “จอมบึงมาราธอนปี 2563 และ 2) เป็นผู้ยินยอมให้ข้อมูล

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยออกจากการวิจัย

ไม่มี

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาโดยการทำ coding เพื่อสร้างกลุ่มย่อยและสร้างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากกระบวนการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการจัดกิจกรรมการวิ่งจอมบึงมาราธอนประกอบด้วยภาคีต่างๆ ในพื้นที่ของอำเภอจอมบึงและอำเภอข้างเคียงที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา มูลนิธิวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ชุมชนในท้องถิ่น อำเภอจอมบึง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง สถานีตำรวจภูธรจอมบึง สวณพฤษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง เทศบาลตำบลจอมบึง องค์การบริหารส่วนตำบลจอมบึง องค์การบริหารส่วนตำบลเบิกไพร องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี โรงเรียนต่างๆ กลุ่มชุมชนในเขตเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งชมรมนักวิ่งที่ผ่านเครือข่ายต่างๆ อาทิ สมาพันธ์ชมรมเดินวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย ชมรมวิ่งเพื่อสุขภาพภาคตะวันตก ชมรมวิ่งต่างๆ อาสาสมัครนักวิ่งในกลุ่มต่างๆ เป็นต้น สามารถแบ่งเป็นกลุ่มคือ องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่นๆ

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด (Indicator) และค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy) แหล่งข้อมูล (Sources) และการคำนวณค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy) ใน 1 ปี

ตัวชี้วัด (Indicator) และค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy)	แหล่งข้อมูล (Sources)	การคำนวณค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy)
<p>รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบการที่พักเพิ่มขึ้น (บาท/ราย/ปี) 2. รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบการร้านอาหาร อุปกรณ์กีฬาและของที่ระลึกเพิ่มขึ้น (บาท/คน/ปี) 3. รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและธุรกิจนันทนาการเพิ่มขึ้น (บาท/คน/ปี) 	<p>- การสนทนากลุ่มผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าในอำเภอจอมบึงและใกล้เคียง วันที่ 10 มีนาคม 2564) และการตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นผู้ประกอบการที่พัก 50 ราย ผู้ประกอบการร้านอาหาร อุปกรณ์กีฬาและของที่ระลึก 28 ราย และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและธุรกิจนันทนาการ จำนวน 12 ราย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบสอบถามในการทำสนทนากลุ่ม โดยสอบถามการเปลี่ยนแปลงก่อนและช่วงที่จัดงานวิ่ง รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบการที่พักเพิ่มขึ้น ประมาณการกำไรจากการประกอบการท่องเที่ยว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของรายได้จากการท่องเที่ยว* รายได้เฉลี่ย/ผู้ประกอบการ = 33,689.84 บาท/ราย/ปี (3,527,017.35 ระหว่างจัดงาน - 1,842,525.36 ก่อนงาน)/50 ราย จำนวนผู้ประกอบการใน จ.ราชบุรี = 256 ราย 2. แบบสอบถามในการทำสนทนากลุ่ม: การเปลี่ยนแปลงก่อนและช่วงที่จัดงานวิ่ง ประมาณการกำไรจากการประกอบการท่องเที่ยว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของรายได้จากการท่องเที่ยว* รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบการร้านอาหาร อุปกรณ์กีฬาและของที่ระลึกเพิ่มขึ้น 50,356.59 บาท/ราย/ปี = (3,738,319.92 - 2,328,335.28 ระหว่างจัดงาน - ก่อนงาน)/28 ราย จำนวนผู้ประกอบการใน จ.ราชบุรี = 380 ราย 3. แบบสอบถามในการทำสนทนากลุ่ม: การเปลี่ยนแปลงก่อนและช่วงที่จัดงานวิ่ง ประมาณการกำไรจากการประกอบการท่องเที่ยว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของรายได้จากการท่องเที่ยว* รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและธุรกิจนันทนาการเพิ่มขึ้น = 242,856.60 บาท/ราย/ปี (7,711,710.84 ระหว่างจัดงาน - 4,797,431.64 ก่อนงาน)/12 จำนวนผู้ประกอบการในจ.ราชบุรี = 98 ราย
<p>การออกกำลังกายเพิ่มขึ้น ค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นจากการไปเล่นกีฬาและออกกำลังกายต่อคน</p>	<p>- จำนวนครั้งเฉลี่ยของการออกกำลังกาย 4 ครั้ง/สัปดาห์¹</p>	<p>การทบทวนวรรณกรรม: รายได้เฉลี่ย/หัวประชากรปี 61=7447.2 บาท คิดอัตราเงินเพื่อ 3% ดังนั้นรายได้เฉลี่ย/หัวประชากรในปี</p>

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของ “จอมบึงมาราธอนปี 2563”

SOCIAL RETRUN ON INVESTMENT OF “CHOMBUENG MARATHON YEAR 2563”

ตัวชี้วัด (Indicator) และค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy)	แหล่งข้อมูล (Sources)	การคำนวณค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy)
ต่อชั่วโมง (รายได้เฉลี่ยบาท/ชม/คน/ปี)	- รายได้เฉลี่ย/หัวประชากรปี 61 = 7447.2^2 บาท	$63=7900.734 (7,447.2*(1+0.03)^2 = 94,808.81$ บาท/ปี = 44.33บาท/ชม จำนวนครั้งที่ออกกำลังกายเฉลี่ย 4 ครั้ง/สัปดาห์ 1 ปี = 208 สัปดาห์ = 9,220.64 ชม/คน/ปี จำนวนผู้ที่ออกกำลังกายต่อเนื่องประมาณ 33,100 (ลบ Charity Run ออก 100 คน)
<u>การมีส่วนร่วมในชุมชนเพิ่มขึ้น</u> ค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมของคนในชุมชน (รายได้เฉลี่ยบาท/ชม/คน/ปี)	- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน = 11-15 ครั้ง/ปี เฉลี่ย = 13 ครั้งต่อปี ³ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร จ. ราชบุรี ปี 2561 = 84,746 บาท ⁴	การทบทวนวรรณกรรมและการสนทนากลุ่ม: ในปี 61 รายได้เฉลี่ย/หัว/ปีของประชากรในจ. ราชบุรี = 84,746 บาท คิดอัตราเงินเฟ้อ 3% ในปี 63 รายได้เฉลี่ย/หัว/ปี = $(84,746*(1+0.03)^2 = 89,907.03$ จำนวนวันทำงานต่อปี = 261 (365- เสาร์-อาทิตย์)จำนวนชั่วโมงทำงาน/ปี = 2088 (261*8) รายได้เฉลี่ย/หัว/ชม/ปี = 43.05 (89,907.03/2,088) จำนวนประชาชนที่ร่วมกิจกรรมของชุมชน อายุ 15-65 ปี =9,670 คน คิดจาก 20% ของ 48,350 (ประชากรอายุ 15-65 ของอ.จอมบึง) ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน= 11-15 ครั้ง/ปี เฉลี่ย = 13 ครั้งต่อปี ค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมของคนในชุมชน = $43.05*13=559.77$ บาท/ชม/คน/ปี
<u>นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น</u> ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (บาท/คน/ครั้ง)	- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว/หัว/วัน ในปี 2560 = 1,319 บาท จำนวนนักท่องเที่ยวปี 59 = 1,647,880.00 คน นักท่องเที่ยวปี 60 = 1,701,116.00 คน ⁵	การทบทวนวรรณกรรมและการสนทนากลุ่ม: ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว/หัว/วัน ในปี 2560 =1,319 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว/หัว/วัน ในปี 63 จะมีนักท่องเที่ยวประมาณ 1,441.31 (คิดอัตราเงินเฟ้อ 3%) จำนวนนักท่องเที่ยวปี 59=1,647,880.00 คน นักท่องเที่ยวปี 60 = 1,701,116.00 คน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น 53,236.00 คิดเพียงร้อยละ 20 = 10,647 คน จำนวนวันเฉลี่ยของการพักค้างคืน= 2.14 วัน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว = $1,441.31*2.14 = 3,084.40$ บาท/คน/ครั้ง

ตัวชี้วัด (Indicator) และค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy)	แหล่งข้อมูล (Sources)	การคำนวณค่าแทนทางการเงิน (Financial Proxy)
ค่าใช้จ่ายในการอบรมเทคนิคการให้บริการ ของนักศึกษาตลอด ค่าใช้จ่ายในการอบรมเทคนิคการให้บริการ (บาท/คน/ปี)	- ค่าใช้จ่ายคอร์สในการอบรมเทคนิคการให้บริการเพื่อส่งเสริมความมั่นใจ 1,800 บาท/หัว ⁶	การทบทวนวรรณกรรมและการสนทนากลุ่ม: ค่าใช้จ่ายคอร์สในการอบรมเทคนิคการให้บริการเพื่อส่งเสริมความมั่นใจ 1,800 บาท/หัว จำนวนนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครที่ = 1,700 คน
ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการเดินทางเข้าเมืองของคนในชุมชน ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการเดินทางเข้าเมืองของคนในชุมชน (คิดจากรายได้เฉลี่ย/คน/ปี)	- การเดินทางเข้าเมืองจากอำเภอจอมบึงลดเวลาเดินทางลง 3 นาที/เที่ยว ความถี่ในการเดินทาง = 10-15 ครั้ง/เดือน (การสนทนากลุ่มอาสาสมัครในชุมชน วันที่ 11 มีนาคม 2564)	การทบทวนวรรณกรรมและการสนทนากลุ่ม: ในปี 61 รายได้เฉลี่ย/หัว/ปีของประชากรในจ.ราชบุรี = 84,746 บาท คิดอัตราเงินเฟ้อ 3% ในปี 63 รายได้เฉลี่ย/หัว/ปี = $(84,746 * (1 + 0.03)^2 = 89,907.03$ จำนวนวันทำงานต่อปี = 261 (365-เสาร์-อาทิตย์)จำนวนชั่วโมงทำงาน/ปี = 2,088 (261*8) รายได้เฉลี่ย/หัว/ชม/ปี = 43.05 (89907.03/2088) นาทีละ 0.72 บาท (43.05/60) การเดินทางเข้าเมืองจาก อ.จอมบึงจากการมีถนนที่ดีขึ้น ลดเวลาเดินทางลง 3 นาที/เที่ยวหรือ 6 นาที (ไป-กลับ) คิดเป็นค่าค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการเดินทางเข้าเมืองของคนในชุมชน = 4.32 บาท/คน/ปี จำนวนประชาชนที่เดินทางเป็นประจำ อายุ 15-65 ปี = 9,670 คน คิดจาก 20% ของ 48350 (ประชากรอายุ 15-65 ของ อ.จอมบึง) ความถี่ในการเดินทาง= 10-15 ครั้ง/เดือน = 120-180 ครั้ง/ปี เฉลี่ย= 150 ครั้งต่อปี ค่าใช้จ่ายที่ลดลงที่เกิดขึ้นจากการเดินทางของคนในชุมชน = 4.32*150=648 บาท/คน/ปี

แหล่งที่มา

¹ การสนทนากลุ่มนักวิ่งที่เข้าร่วมกิจกรรม “จอมบึงมาราธอนปี 2563” วันที่ 11 และ 13 มีนาคม 2564

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายได้ต่อหัวของประชากร. สืบค้นจาก <https://opendata.data.go.th/dataset/nso2598.2563>.

³ สยามรัฐ เพชรพรหม. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการนำมามาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล(ตำบล5ล้านบาท) ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้นจาก http://etheses.psu.ac.th/lib-irpsru/sites/default/files/site/default/thesis/ch-4_16.pdfข้อมูล. 2560.

⁴ สภาพทั่วไปของจังหวัดราชบุรี สืบค้นจาก <https://www.opsmoac.go.th/ratchaburi-strategic-files-421991791799>

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของ “จอมบึงมาราธอนปี 2563”

SOCIAL RETRUN ON INVESTMENT OF “CHOMBUENG MARATHON YEAR 2563”

⁵สำนักงานสถิติจังหวัดราชบุรี สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี. สืบค้นจากจาก <http://ratburi.nso.go.th/110-2012-01-09-07-04-24/nsoinfo/506-nso70tu8-61.html>. มปป.

⁶มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. หลักสูตรการบริการสู่ความเป็นเลิศ. สืบค้นจากจาก

<http://www.hu.ac.th/images/tas/008/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%95%E0%B8%A3.pdf>

* ภาวนิศร์ ชวัลลสี อารยา จันทรสกุล ธนิก พรเทวบัญชา จรัสวิชัย สายธารทอง. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาคใต้ กรณีศึกษา: อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต สงขลา: ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้. 2560.

4. การคำนวณผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI)

การคำนวณผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เป็นการนำมูลค่าผลประโยชน์ของทุกปีและของทุกๆ คนมารวมกันและจึงคำนวณให้ได้เพื่อให้ได้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนทางสังคม โดยใช้สูตรดังนี้

$$SROI = \frac{\text{มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ทั้งหมด}}{\text{มูลค่าปัจจุบันของการลงทุนทั้งหมด}}$$

โดยการใช้อัตราคิดลดเพื่อให้ได้มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์และการลงทุน ในการศึกษาใช้อัตราคิดลด ร้อยละ 3.5 ซึ่งเป็นอัตราที่มักใช้ในโครงการด้านสุขภาพในปี 2563

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินงาน จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ ผู้จัดกิจกรรม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 33,200 คน ประเภทมาราธอนจำนวน 16,600 คน ประเภทฮาล์ฟมาราธอนจำนวน 5,700 คน ประเภทมินิมาราธอนจำนวน 5,800 คน ประเภท 5 กิโลเมตร จำนวน 5,000 คน และประเภท Charity Run จำนวน 100 คน อัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนเท่ากับ 22.54 บาท จากการลงทุน 1 บาท โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5

ผลลัพธ์โดยรวมทั้งหมดเป็นมูลค่า 144,113,735.63 บาท แยกเป็นผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 18,046,018.05 บาท และด้านสังคม 123,874,561.57 บาท และด้านสิ่งแวดล้อม 2,193,156.00 บาท

การลงทุนในปัจจุบันทั้งหมดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 20,497,900.00 บาท แยกเป็นค่าดำเนินการ 19,315,900 บาท ค่าใช้จ่ายในการประสานงาน 650,000 บาท ค่าตอบแทน 180,000 บาท และค่าสนับสนุนภาคี 352,000 บาท

ซึ่งการลงทุนนี้ได้มาจากเงินสนับสนุนจากภาคเอกชน 350,000.00 บาท ค่าสมัคร 24,130,000.00 บาท ค่าตอบแทนอาสาสมัครและค่าใช้จ่ายต่างๆ 650,000.00 บาท ค่าจ้าง 19,965,900.00 บาท และเงินสนับสนุนจากหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ 7,000,000.00 บาท รวมทั้งสิ้น 31,480,000 บาท ส่วนมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนและผลลัพธ์ จำแนกตามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมจำนวน 5 ปี โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 มูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนและผลลัพธ์จำแนกตามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมจำนวน 5 ปี โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5

	หน่วย:ล้านบาท						รวม
	0	1	2	3	4	5	
เงินลงทุนในกิจกรรม	20.50						20.50
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย							
นักวิ่ง		109.42	87.53	70.03	56.02	44.82	367.81
ผู้ประกอบการที่พัก		3.02	2.41	1.93	1.55	1.24	10.15
ผู้ประกอบการร้านอาหาร อุปกรณ์กีฬาและของที่ระลึก		6.70	5.36	4.29	3.43	2.74	22.51
ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและธุรกิจชุมชน		8.33	6.66	5.33	4.26	3.41	28.00
ประชาชนในพื้นที่		15.58	12.47	9.97	7.98	6.38	52.38
นักศึกษา		1.07	0.86	0.69	0.55	0.44	3.60
รวม	20.50	159.70	127.76	102.20	81.76	65.41	536.83

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของทุกตัวชี้วัดในกรณีที่ผลลัพธ์ลดลงร้อยละ 20 พบว่าผลลัพธ์โดยรวมทั้งหมดเป็นมูลค่า 115,290,988.50 บาท แยกเป็น ผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 14,436,814.44 บาท ด้านสังคม 99,099,649.26 บาท และด้านสิ่งแวดล้อม 1,754,524.80 บาท อัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนในกรณีที่ผลลัพธ์ลดลงร้อยละ 20 เท่ากับ 18.04 หรือ อัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุน 1 บาท เท่ากับ 18.04 บาทโดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของทุกตัวชี้วัดในกรณีที่การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 พบว่าผลลัพธ์โดยรวมทั้งหมดเป็นมูลค่า 144,113,735.63 บาท แยกเป็นผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 18,046,018.05 บาท และด้านสังคม 123,874,561.57 บาท และด้านสิ่งแวดล้อม 2,193,156.00 บาท อัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนในกรณีที่การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เท่ากับ 18.79 หรืออัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุน 1 บาท เท่ากับ 18.79 บาท โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของทุกตัวชี้วัดในกรณีที่การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ผลลัพธ์ลดลงร้อยละ 20 พบว่าผลลัพธ์โดยรวมทั้งหมดเป็นมูลค่า 115,290,988.50 บาท แยกเป็นผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 14,436,814.44 บาท ด้านสังคม 99,099,649.26 บาท และด้านสิ่งแวดล้อม 1,754,524.80 บาท อัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนในกรณีที่การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ผลลัพธ์ลดลงร้อยละ 20 เท่ากับ 15.03 หรืออัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุน 1 บาท เท่ากับ 15.03 บาท โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5

จะเห็นว่าจากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของทุกตัวชี้วัดโดยสมมติสถานการณ์สามแบบ อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 1 บาทยังอยู่ระหว่าง 15.03-18.79 บาท

อภิปรายผล

อัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนเท่ากับ 22.54 บาท จากการลงทุน 1 บาท โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.5 ผลลัพธ์โดยรวมทั้งหมดเป็นมูลค่า 144,113,735.63 บาท แยกเป็นผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 18,046,018.05 บาท ด้านสังคม 123,874,561.57 บาท และด้านสิ่งแวดล้อม 2,193,156.00 บาท ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในครั้งนี้มีความแตกต่างกับการศึกษาที่ผ่านมา (Lijutipoom, Laoitthi, Santitadukul, & Harnworawongchai, 2013) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประมาณในการใช้จ่ายและลงทุน รวมทั้งตัวชี้วัดของผลลัพธ์ที่ใช้ในการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมไม่เหมือนกัน

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของ “จอมบึงมาราธอนปี 2563”

SOCIAL RETRUN ON INVESTMENT OF “CHOMBUENG MARATHON YEAR 2563”

การคำนวณผลตอบแทนทางสังคมเป็นการประเมินมูลค่าทางสังคมทั้งผลลัพธ์ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เป็นการวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจของผลประโยชน์ทางสังคมโดยการแปลงผลลัพธ์เป็นตัวเงิน ทั้งนี้กิจกรรมงานวิ่งจอมบึงมาราธอนเป็นกิจกรรมที่ได้ผลตอบแทนทางสังคมที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับการลงทุน โดยเฉพาะผลลัพธ์ด้านสังคมที่ทำให้ประชาชนออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

สรุปผลและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษานี้จะเห็นว่าผลประโยชน์ทางสังคมจากการจัดกิจกรรมวิ่ง อันได้แก่ สุขภาพที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชื่อเสียงของจังหวัดเพิ่มขึ้น และความมั่นใจเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ทางอ้อมนอกเหนือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนทำให้ทราบผลที่เกิดขึ้นว่ามีคุณค่าต่อสังคมที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น กิจกรรมงานวิ่งจอมบึงมาราธอนเป็นกิจกรรมที่ได้ผลตอบแทนทางสังคมที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับการลงทุน จึงควรสนับสนุนให้ดำเนินต่อไปทุกปี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ควรมีการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในกิจกรรมที่มีการลงทุนอื่นๆ และมีกระบวนการวางแผนและประเมินผลที่ดีและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) คณะผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญผู้ให้ข้อมูลและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- Davies, L., Taylor, P., Ramchandani, G., & Christy, E. (2016). *Social Return on Investment in Sport: A participation-wide model for England*, Summary Report. Sheffield: Sport Industry Research Center, Sheffield Hallam University.
- Focus group discussion among the event organizers of Chombeung Marathon Year 2563. (2021).
- Kasikorn Bank. (2019). *Trends of tourism industry year 2019*. https://kasikornbank.com/international-business/th/Thailand/IndustryBusiness/Pages/201901_Thailand_TourismOutlook19.aspx.
- Kellogg Foundation. (2004). *Logic Model Development Guide*. Michigan: W. K. Kellogg Foundation.
- Kunnaviktikul, W., WichaiKhum, O., Thungjareakul, P., Abhicharttibutra, K., Nantsupawat, A., Wannapong S., & Jaiwilai, W. (2021). *New knowledge set on sports for health tourism and social return on investment*. Research report. Muang. Chiang Mai
- Lijutipoom, S., Laoitthi, P., Santitadaku, R., & Harnworawongchai, P. (2013). *Social return on investment of activity for promoting physical activity, exercising for health under the “Sor Sor Sor Chombeung Marathon Year 2012” of the Thai health Promotion Foundation*. Research report. Organizational Research Services. (2004). *Theory of Change: A Practical Tool For Action, Results and Learning*. https://www.focusintl.com/RBM020-aecf_theory_of_change_manual.pdf
- Pasripol, C. (2017). Social return on investment. *Journal of Education Studies*, 45 (4), 342-352